

рецепції світу, що знайшло своє відображення в літературі та літературознавстві. Індивід трактується як елемент єдиної культурної тканини, яка є продуктом колективної діяльності людства протягом усієї його історії. У літературі постмодернізму, за висловом І.Ільїна, це виразилось “у повній деструкції персонажа як психологічно і соціально детермінованого характеру”.

У літературному житті Великобританії в 60-ті роки ХХ століття з'явилося покоління письменників (Дж.Фаулз, А.Мердок, М.Спарк, М.Дреббл, А.Картер, Д.Лодж), які разом із уже знайомими авторами старшої генерації (Ч.-П.Сноу, Г.Грін, В.Голдінг) протиставили теорії “смерті героя” (К.Брук-Роуз) свій тип персонажа, який втілює в собі перетворення, викликані всіма явищами, що потрясли англійським життям у 50-60-ті роки ХХ століття. Саме тип персонажа, який прагне героїки й не знаходить для неї ґрунту, що з'явився у творах цих письменників, може стати предметом спеціального дослідження.

Творчість А.Мердок, М.Спарк, Г.Гріна, В.Холдінґа, Дж.Фаулза достатньо широко досліджена, але ж не в даному аспекті. Та й твори інших письменників зазначеної доби можуть слугувати цікавим матеріалом для порівняння та типологізації, що дає змогу виділити найбільш впливові психологічні, соціальні та філософські аспекти традиційної опозиції герой-філістер у даний період і способи їх художнього узагальнення в літературному характері.

Література

1. Анастасьєв Н. Постмодернизм: мифы и реальность // <http://www.inci.Ru/vestniki/vest21.htm>
2. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. – М.: Центррада, 1996. – 257 с.
3. Кемпбел Дж. Герой із тисячею облич. – К.: Альтернативи, 1999. – 392 с.
4. Fowles J. Behind *The Magus*. // *Wormholes. Essays and Occasional Writings*. — London: Vintage, 1999. – P. 64-77.

Островська І.Т.

Хмельницький технологічний університет

ІСТОРИЧНІ РЕАЛІЇ В РОМАНТИЧНІЙ НОВЕЛІСТИЦІ ІРВІНґА ВАШИНґТОНА

Початок 19 століття у Сполучених Штатах був позначений формуванням художньої свідомості нації, становленням національної літератури, визнанням її права займати належне місце поряд з національними культурами світу. Америці потрібно було майже 50 років, щоб завоювати свою культурну незалежність.

Творчість таких письменників-романтиків, як В.Ірвінга, Ф.Купера, Е. По, Н.Готорна склала "першу літературну славу Америки" [1:14]. Романтики відмовились від наслідування англійських зразків. Основним своім завданням вони проголосили осягнення американської історії та мислення, психології, характеру американців.

Американський романтизм був покликаний відобразити нові закономірності суспільного життя, норми нових соціальних установ. Характерною рисою естетики романтизму є розрив між ідеалами і дійсністю, романтики шукають свій ідеал у мрії, протиставляючи буржуазному світу – свій видуманий ідеал, свою мрію.

Однією з найбільш суттєвих особливостей американської романтичної свідомості стало глибоке зацікавлення історичним минулим США. Серед американських романтиків було мало поетів і прозаїків, які б не цікавились історичним минулим країни. Кожен письменник, який займався художнім вивченням американської історії, був замкнений у вузькі регіональні рамки. Так, Д.Кеннеді займався вивченням "віргінської традиції", Н.Готорн писав про Нову Англію, "територію" В.Ірвінга складали старі голландські поселення, розташовані від Нью-Йорку до Олбані. Саме тут – у Манхаттені в Олбані – традиційне місце подій майже всіх знаменитих історичних новел Ірвінга від "Ріп ван Вінкля" до "Дольфа Хейлігера" і "Вольферта Веббера".

Вашингтон Ірвінг по праву вважається родоначальником американської новелістики, його творчість увібрала в себе найяскравіші моменти національного романтизму Америки. Характерно те, що національний письменник народився не в культурному центрі, а в Нью-Йорку, який стрімко ставав економічним центром країни. За якихось два десятиліття завоювання незалежності зміни в Нью-Йорку були значні. Людина, яка, подібно Ріп ван Вінклю, провела цей час в іншому місті, могла й не впізнати рідні місця. Тихе повільне життя голландських поселенців змінилось на енергійне життя янки: нові капіталістичні відносини витіснили феодальний устрій. Нью-Йорк того часу був ніби матеріалізованим портретом юної нації. Все це наклало відбиток на творчість Ірвінга.

На початку свого творчого шляху В.Ірвінг виступає як політичний сатирик: у творі "Історія Нью-Йорка" (1809 р.) В.Ірвінг від імені Дідріха Нікербокера представляє гумористичну хроніку старого Нью-Йорка епохи голландських поселень. І, якщо тут історичні факти використовуються лише як матеріал для гротескних ситуацій та іронічних коментарів, то в новелах, написаних письменником пізніше сатиричні тенденції не стають ведучими в його творчості. В.Ірвінг робить чітке розмежування між історією та "дійсною історією". Американське минуле, романтика піонерів Заходу стають головною темою його творчості.

У своїх американських новелах В.Ірвінг використовував як історичні джерела, так і фольклор, місцеві легенди, де він досить вільно поводився з історичними реаліями, узгоджуючи все це з вибраним ним жанром “бурлескної історії”. Письменник опоетизував у душі романтиків той період із ранньої американської історії, коли на його батьківщині жили вихідці з Голландії, а його рідне місто Нью-Йорк називався Новим Амстердамом. У американських новелах минуле подається автором як дзеркало сьогодення, об’єктивно відображаючи реальність як негативний фон, а його герой ї носій позитивного.

Дідріх Нікербокер зображений як романтичний історик. Його вже не цікавлять політика, документальна хроніка та літописи, а легенди, вірування, спосіб життя минулого. В розповідях Нікербокера зображена не просто історична реальність без прикрас, а ніби ретроспективна утопія з рисами “ідеальності”.

В.Ірвінг усвідомлював умовність створеного ним ідеалу. Він постійно іронізував над створеними ним картинками “прекрасного минулого” [2:28]. Письменник розумів, що вади сучасності беруть свій початок з тієї ж самої історичної дійсності, яку він ідеалізував, і яка, за своєю сутністю, була далека від ідеальності. Звідси й романтична двоякість історизму Ірвінга, яку можна простежити в усіх новелах нікербокерського циклу.

Минуле тут постає і як умовний світ, який протистоїть сучасності, і як реальність, тісно пов’язана з дійсністю.

Література

1. Outline of American literature: – United States Information Agency, 1994 – 125 p.
2. Американская литература XIX века. – М.: «Высшая школа», 1964 – 365 с.
3. Tales by Washington Irving – Moscow: Progress Publishers, 1962 – 300 p.

Тарасюк Я.П.

Львівський національний університет

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРЧОСТІ ФР.МОРІАКА У ФРАНЦУЗЬКОМУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ

Франсуа Моріак належить до тих письменників, яких читають і про яких багато пишуть, починаючи від окремих статей з деяких аспектів його життя і творчості й закінчуючи поважними монографіями, що охоплюють увесь життєвий, світоглядний та творчий шлях письменника. У цій статті класифіковано